

HZN e-glasilo

6/2009

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme

- ▣ **HRVATSKA NORMIZACIJA - Uključenost u europsku i međunarodnu normizaciju**
- ▣ **HZN postao član CEN-a i CENELEC-a**
- ▣ **Iz rada tehničkih odbora HZN-a**

HZN e-glasilo

Službeno glasilo Hrvatskog zavoda za norme sa stalnim dodatkom
Oglasnik za normativne dokumente

Godište: 1. 2009.
ISSN 1847-4217
URL: <http://www.hzn.hr>

Izdavač: Hrvatski zavod za norme
MB: 1957406
Sjedište: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
Telefon: 01/610 60 95
Telefax: 01/610 93 21

Glavni urednik:
dr. sc. Dragutin Funda, ravnatelj HZN-a

Pomoćnik glavnog urednika:
mr. sc. Snježana Zima, pomoćnica ravnatelja za područje normizacije

Tehnički urednik:
Vladimir Jaram

Uredništvo:
Dragutin Funda, Vladimir Jaram, Andreja Mačković, Stanka Miljković,
Zoran Smiljanić, Snježana Zima

Lektura:
Ivana Canosa

Korektura:
Sandra Knežević

Grafička obrada naslovnice:
Gaea studio d.o.o.

Grafička priprema:
Gaea studio d.o.o.

Izlazi:
dvomjesečno

Uređenje zaključeno:
2009-12-31

Opremu tekstova obavlja uredništvo.
Za sadržaj poimence potpisanih priloga odgovorni su njihovi autori.
Oni ne iskazuju obvezno stav Hrvatskoga zavoda za norme.
Objavljeni prilozi u službenom glasilu Hrvatskog zavoda za norme
autorski su zaštićeni. Iznimka su sadržaj, novosti iz HZN, novosti iz
europskih i međunarodnih normiranih tijela i s normizacijom povezane
aktivnosti koji se mogu objavljivati u drugim stručnim časopisima uz
obveznu naznaku izvora i dostavljanje časopisa u kojemu su objavljeni
tako preuzeti prilozi. Za priloge iz rubrike Normizacija i Tehničko
zakonodavstvo potrebno je zatražiti pisano odobrenje za njihovo
objavljivanje od autora i od Hrvatskoga zavoda za norme.

Sadržaj 6/2009

Proslov

Hrvatska normizacija - uključenost u europsku i međunarodnu normizaciju (S. Zima) 5

Novosti iz HZN-a

Novosti 6/2009 20

Novi članovi HZN-a 21

Uspješno završen rad radne skupine - Hrvatski zavod za norme postao član CEN-a i CENELEC-a (5) 23

Novosti iz HZN/TO

Iz rada tehničkih odbora HZN-a 26

Nove hrvatske norme na hrvatskom jeziku 28

Osobne obavijesti

In memoriam Tibor Toth 29

HZN Oglasnik za normativne dokumente (A01-A55)

ISSN 1847-4217

Poštovani čitatelji/ice,

završavajući 2009. godinu čiji je kraj NPPEU-om (Nacionalni program pridruživanja Europskoj uniji) označen kao rok u kojemu Hrvatski zavod za norme (HZN) treba postati član europskih organizacija za normizaciju, CEN-a (Europski odbor za normizaciju) i CENELEC-a (Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju), ispunjeni smo ponosom. Predanim radom svih zaposlenika HZN-a, a naročito Radne skupine za izradu prijave za članstvo Hrvatskog zavoda za norme u CEN-u i CENELEC-u, a pod vodstvom mr. sc. Snježane Zima, pomoćnice ravnatelja HZN-a za normizaciju, HZN je uspio na vrijeme kvalitetno obaviti sve potrebne poslove. Gospođa Zima dala je tu svoj nemjerljiv doprinos (o cijelome procesu pisano je u prethodnim brojevima HZN e-glasila) na čemu joj ovom prilikom zahvaljujemo.

U ovom broju HZN e-glasila možete čitati o završnom činu, izvanrednim skupštinama CEN-a i CENELEC-a i prijemu HZN-a u njihovo članstvo. Možete pročitati i članak gospođe S. Zima Hrvatska normizacija - uključenost u europsku i međunarodnu normizaciju te stalne priloge o aktivnostima tehničkih odbora HZN-a (HZN/TO), novim hrvatskim normama na hrvatskom jeziku te o novostima iz HZN-a i o članstvu u HZN-a.

Ugodno čitanje,

V. Jaram

tehnički urednik

Hrvatska normizacija - uključenost u europsku i međunarodnu normizaciju

Veoma brzo nakon osnivanja Republike Hrvatske, osnovano je i odgovarajuće tijelo državne uprave za područje normizacije, Državni zavod za normizaciju i mjeriteljstvo (DZNM). U svojstvu **nacionalnog normirnog tijela** Republike Hrvatske, DZNM je od 1993. godine član međunarodnih organizacija za normizaciju ISO¹ (*member body*) i IEC² (*full member*), a od 1994. godine član europske organizacije za normizaciju u području telekomunikacija ETSI³ (*NSO member*).

Europske organizacije za normizaciju CEN⁴ i CENELEC⁵ zemljama srednje i istočne Europe koje su moguće buduće članice Europske unije omogućuju uporabu rezultata rada europske normizacije bez prava odlučivanja kroz *pridruženo članstvo*. Pridruženo članstvo (*affiliateship*) u tim organizacijama DZNM je postigao 1995. godine na osnovi jednoglasne odluke njihovih članova.

Članstvo DZNM-a u najvažnijim međunarodnim i europskim (pridruženo članstvo) organizacijama za normizaciju osiguralo je

- dostupnost obavijesti o međunarodnoj/europskoj normizaciji
- dostupnost međunarodnih/europskih norma i ostalih dokumenata
- pravo sudjelovanja u radu tehničkih tijela međunarodnih/europskih organizacija
- pravo na prihvaćanje međunarodnih/europskih norma u nacionalnu normizaciju,

ali je stvorilo i jasne obveze:

- provođenje nacionalnih aktivnosti u skladu s međunarodno/europski dogovorenim načelima (sudjelovanje svih zainteresiranih strana, javnost rada, konsenzus, dragovoljnost primjene)
- trajno obavješćivanje međunarodne/regionalne zajednice o nacionalnim aktivnostima.

Stoga su, od prvih početaka hrvatske normizacije u okviru DZNM-a, područja rada hrvatske normizacije obuhvaćala područja rada međunarodnih i europskih organizacija za normizaciju čiji je DZNM bio član. Infrastruktura tehničkih odbora uspostavljena je u skladu s organizacijom tehničkih odbora na međunarodnoj/europskoj razini (zrcalni odbori), a pravila rada izrađena su prema pravilima rada međunarodne/europske normizacije.

Nakon osnivanja Hrvatskog zavoda za norme (HZN), 2005. godine, članstvo u ISO-u, IEC-u i ETSI-ju, odnosno pridruženo članstvo u CEN-u i CENELEC-u preneseno je s DZNM-a na HZN. U tom trenutku postizanje članstva u CEN-u i CENELEC-u utvrđeno je kao jedan od strateških ciljeva novoosnovanog HZN-a.

Područja rada hrvatske normizacije obuhvaćaju sva područja rada ISO-a, IEC-a, CEN-a, CENELEC-a i ETSI-ja i ustrojena su u ova područja:

¹ International Organization for Standardization (Međunarodna organizacija za normizaciju)

² International Electrotechnical Commission (Međunarodno elektrotehničko povjerenstvo)

³ European Telecommunications Standards Institute (Europski institut za telekomunikacijske norme)

⁴ European Committee for Standardization (Europski odbor za normizaciju)

⁵ European Committee for Electrotechnical Standardization (Europski odbor za elektrotehničku normizaciju)

- GRADITELJSTVO
- KEMIČALIJE, KEMIJSKO INŽENJERSTVO, POLJOPRIVREDNI I PREHRAMBENI PROIZVODI
- STROJARSTVO
- METALNI MATERIJALI
- NEMETALNI MATERIJALI
- ZDRAVLJE, OKOLIŠ I MEDICINSKA OPREMA
- PRIJEVOZ, RUKOVANJE MATERIJALIMA I PAKIRANJE
- OSNOVNE NORME
- USLUGE; PROIZVODI ZA DOMAĆINSTVO I SLOBODNO VRIJEME
- INFORMATIKA
- OPĆA ELEKTROTEHNIKA
- ENERGETSKA ELEKTROTEHNIKA
- ELEKTRONIKA
- TELEKOMUNIKACIJE

U navedenim je područjima normizacije, koja obuhvaćaju više skupina srodnih predmeta normizacije, uspostavljena infrastruktura savjetodavnih⁶ i stručnih tijela⁷ koja omogućuje okupljanje svih

zainteresiranih strana za sasvim određeni **predmet normizacije** radi postizanja **nacionalnoga konsenzusa** u postupku pripreme međunarodnih i europskih norma i njihova prihvaćanja u hrvatsku normizaciju, radi pripreme **hrvatskih norma** i radi osiguravanja njihove **dragovoljne primjene** u Republici Hrvatskoj.

Osnivanje tehničkih odbora počelo je neposredno nakon osnivanja DZNM-a 1992. godine. Svaki tehnički odbor obuhvaća područje rada jednog ili više međunarodnih i europskih tehničkih odbora ovisno o zainteresiranosti članova tehničkih odbora, odnosno o međusobnoj povezanosti određenih područja normizacije. Niz podataka o tehničkim odborima, njihovim područjima rada i odgovarajućim međunarodnim i europskim tehničkim odborima, čiji rad prate, kao i o njihovom ustrojstvu (pododbori, radne skupine) i njihovim predsjednicima već je niz godina dostupan na internetskim stranicama, ranije DZNM-a, a sada Hrvatskog zavoda za norme (www.hzn.hr).

⁶ programski odbori i sl.

⁷ tehnički odbori, pododbori, radne skupine

Tablica 1. HZN/TO i odgovarajući međunarodni i europski tehnički odbori

<i>Normirno tijelo</i>	<i>Broj europskih ili međunarodnih tehničkih odbora</i>	<i>Broj/postotak odgovarajućih HZN/TO-a*</i>
	287	214/75%
	57	25/43%
	23	23/100%
	208	127/61%
	171	38/22%
* Podaci iz HZN Memento 2008		

Sudjelovanje u radu međunarodnih organizacija za normizaciju ISO i IEC

Sudjelovanje DZNM-a, odnosno HZN-a u radu međunarodnih organizacija ISO i IEC može se promatrati na dvije razine: upravljačkoj i radnoj.

Od 1993. godine do 2008. godine predstavnici hrvatske normizacije redovito su sudjelovali na općim skupštinama ISO-a i IEC-a i redovito obavljali sve poslove punopravnog člana tih organizacija (predlaganje i glasovanje o članovima upravnih tijela, izjašnjavanje o promjenama u osnovnim dokumentima i sl.). Nedostatak sredstava u proračunu HZN-a za 2009. godinu prvi je puta onemogućio sudjelovanje hrvatskih predstavnika na općim skupštinama ISO-a u rujnu 2009. godine u Cape Townu (Južnoafrička Republika), odnosno IEC-a u listopadu 2009. godine u Tel Avivu (Izrael).

Hrvatski su predstavnici u određenim razdobljima bili aktivni članovi upravnih odnosno savjetodavnih tijela međunarodnih organizacija:

- IEC Finance Committee (CDF) - Jakša Topić, ravnatelj DZNM-a
- ISO XXXXX - Mirko Vuković, načelnik Tehničkog odjela DZNM-a
- ISO DEVCO/CAG (Chair Advisory Group) - Marijan Andrašec, ravnatelj DZNM-a (jedan mandat) i Snježana Zima, privremena ravnateljica HZN-a, odnosno pomoćnica ravnatelja HZN-a (dva mandata).

Iako je bilo prijedloga da se HZN kandidira za člana ISO Council (prijedlog AFNOR-a, Francuska 2005. godine; prijedlog SCC-a, Kanada 2009. godine), prijedlozi su došli u objektivno nezgodnom trenutku i stoga su otklonjeni, tako da dosad HZN nažalost nije bio član tog upravnog tijela ISO-a.

Na radnoj razini, od prvih su dana tehnički odbori DZNM-a bili uključeni u rad odgovarajućih međunarodnih tijela kao *aktivni članovi* (Participating member; P-member) ili *promatrači* (Observer; O-member). Danas je HZN registriran kao P-member u sljedećim tehničkim odborima/pododborima međunarodnih organizacija ISO i IEC:

- ISO/TC 37/SC 2, *Terminology and other language and content resources; Terminographical and lexicographical working methods*
- ISO/TC 46/SC 9, *Information and documentation; Identification and description*

- ISO/TC 108/SC 2, *Mechanical vibration, shock and condition monitoring; Measurement and evaluation of mechanical vibration and shock as applied to machines, vehicles and structures*

- ISO/TC 217, *Cosmetics*

- IEC/TC 14, *Power transformers*

- IEC/TC 31, *Equipment for explosive atmospheres* i njegovih pododborna

IEC/TC 31G, *Intrinsically-safe apparatus*

IEC/TC 31J, *Classification of hazardous areas and installation requirements*

- IEC/TC 38, *Instrument transformers*

- IEC/TC 79, *Alarm and electronic security systems*

- IEC/TC 85, *Measuring equipment for electrical and electromagnetic quantities*

i kao promatrač u velikom broju tehničkih odbora ISO-a i IEC-a.

HZN ima tajništvo međunarodnoga tehničkog pododborna IEC/SC 31J, *Classification of hazardous areas and installation requirements* od početka svog rada. Ranije je to tajništvo imao DZNM, a prije osnivanja DZNM-a, od 1981. godine, ulogu tajnika IEC/SC 31J imali su stručnjaci iz Hrvatske. Dugogodišnji tajnik toga međunarodnog pododborna bio je prof. dr. sc. Nenad Marinović, a od prije par godina tajnik je gospodin Marino Kelava. Dugogodišnji pomoćnik tajnika je gospodin Miljenko Đukić, zaposlenik HZN-a.

Kao aktivni članovi međunarodnih tehničkih odbora, tehnički su odbori HZN-a (ranije DZNM-a) davali svoj doprinos u izradi međunarodnih norma redovitim davanjem primjedbi na radne dokumente u tijeku njihove pripreme, odnosno glasovanjem na nacрте i konačne nacрте međunarodnih norma.

Stručnjaci u HZN/TO-ima također su pridonijeli ispravljanju određenih uočenih nedostataka u već objavljenim međunarodnim normama. Radi se o više desetaka komentara, upita i prijedloga od kojih su neki potakli objavu ispravka za dvije međunarodne norme.

Hrvatski je stručnjak gospodin Nenad Bobanac, kao osoba kompetentna za svoje stručno područje, voditelj radne skupine ISO/TC 108/SC 2/WG 2, *Vibration of ships*, a u radnim skupinama IEC-a, niz je voditelja i članova iz Republike Hrvatske:

TC 14/PT 60076-18	<i>Measurement of Frequency Response for Power Transformers</i> Ivica Dolić, član
IEC/TC 31/MT 60079-1	<i>Maintenance of IEC 60079-1</i> Stipo Đerek, član
IEC/TC 31/MT 60079-20-1	<i>Maintenance of IEC 60079-1-1; -4; -4A; -12; -20</i> Nenad Marinović, član
IEC/TC 31/MT 60079-31	<i>Maintenance of IEC 61241-1 - To become IEC 60079-31</i> Marino Kelava, član
IEC/TC 31/WG 22,	<i>Responsible for MT 60079-0, maintenance of IEC 60050.426 and other specific tasks assigned by TC 31</i> Stipo Đerek, Marino Kelava, članovi
IEC/TC 31/WG 27	<i>Electric Machines (motors and generators)</i> Stipo Đerek, član
IEC/TC 31/SC 31J/MT 60079-10-1	<i>Maintenance of IEC 60079-10-1</i> Predrag Peršić, voditelj Josip Deskin, član
IEC/TC 31/SC 31J/MT 60079-14	<i>Maintenance of IEC 60079-14</i> Ivica Gavranić, član
IEC/TC 38/AG CAG	<i>Chairman's Advisory Group</i> Miroslav Poljak, član
IEC/TC 38/MT 30	<i>Maintenance Team for IEC 60044-1, Ed. 1, 60044-2, Ed. 1 and 60044-3, Ed. 2,</i> Miroslav Poljak, član
TC 38/WG 34	<i>Specific Clauses for Combined Transformers - future IEC 61869-4,</i> Miroslav Poljak, voditelj
TC 38/WG 35	<i>Specific Clauses for Capacitive Voltage Transformers - Future IEC 61869-5,</i> Miroslav Poljak, član
IEC/TC 38/AHG 41	<i>Power quality measurement</i> Ivo Novaković, član
IEC/TC 77/SC 77A/WG 9	<i>Power Quality measurement methods</i> Ivo Novaković, član
IEC/TC 85/WG 20	<i>Power Quality Monitoring Devices in power supply systems</i> Ivo Novaković, član
IEC/TC 38	liaison IEC/TC 77/SC 77A, Ivo Novaković
IEC/TC 85	liaison IEC/TC 38, Ivo Novaković

DZNM, odnosno HZN, kao član međunarodnih organizacija ISO i IEC organizirao je i niz sastanaka međunarodnih tehničkih odbora/pododbora u Hrvatskoj:

- ISO/TC 108/SC 2/WG 2, *Vibration of ships*, Dubrovnik, 1998-05-27/28
- ISO/TC 108/SC 2, *Measurement and evaluation of mechanical vibration and shock as applied to machines, vehicles and structures*, Dubrovnik, 2003-05-12/16
- IEC/TC 38, *Instrument transformers*, 27th plenary meeting, Opatija, 2005-10-06/07

Od početaka rada DZNM-a odnosno HZN-a, pokušavaju se sabrati svi podaci o hrvatskim stručnjacima koji su i prije osnivanja Republike Hrvatske i DZNM-a bili aktivni sudionici normizacije

na međunarodnoj razini. Na temelju različitih informacija može se zaključiti da je više hrvatskih stručnjaka na različite načine dalo svoj doprinos razvoju međunarodne normizacije, bilo aktivnim radom u upravnim i tehničkim tijelima međunarodnih organizacija, bilo predavanjem vlastitih rezultata kao osnove za izradu međunarodnih norma. Takvi podaci ne bi smjeli biti prepušteni zaboravu i trebali bi postati predmetom zanimljivog istraživačkog rada o povijesti hrvatske normizacije.

Međunarodne organizacije za normizaciju ISO i IEC podržavale su rad DZNM-a odnosno HZN-a tijekom dosadašnjeg rada na različite načine:

- sudjelovanje predstavnika rukovodstva tih organizacija na događajima koji su bili organizirani radi predstavljanja normizacije

- na nacionalnoj razini ((proslave Svjetskog dana norma; 10. godišnjica rada hrvatske normizacije, Zagreb, listopad 2002. godine; predstavljanje HZN-a javnosti, Zagreb, rujan 2005. godine; proslava 100. godišnjice IEC-a, Zagreb, listopad 2006. godine i sl. (Vidi Tablicu 2.))
- izobrazba za komuniciranje u međunarodnoj normizaciji (*Pristup elektroničkom komuniciranju u IEC sustavu*, svibanj 2000. godine)
 - predstavljanje međunarodnih norma (*Seminar on Environmental Management and ISO 14000*, lipanj 2002. godine)
 - suorganizacija događaja na regionalnoj razini: regionalni seminar *Marketing and Promotion of International Standards*, Zagreb, prosinac 2007. godine
 - suorganizacija događaja na nacionalnoj razini: HZN/ISO seminar *Sustavi upravljanja sigurnošću hrane*, lipanj 2006. godine
 - sufinanciranje sudjelovanja hrvatskih predstavnika na sastancima međunarodnih tehničkih odbora (ISO/TC 207, *Environmental Management*; WG *Social Responsibility*)
 - sufinanciranje objave promotivnih letaka ISO-a na hrvatskome jeziku
 - besplatno sudjelovanje više predstavnika HZN-a u izobrazbi u okviru *ISO e-learninga*
 - besplatno sudjelovanje jednog predstavnika HZN-a u izobrazbi u okviru World Standards Cooperation ISO/IEC/ITU, Standardization Community Management Course, Ženeva, rujan 2008. godine

HZN je, u suradnji s ISO-om bio domaćin regionalnog seminara za predstavnike nacionalnih normiranih tijela iz više država istočne i jugoistočne Europe *Marketing and Promotion of International Standards* u prosincu 2007. godine.

Uz podršku ISO-a, HZN je održao i svoj prvi seminar na nacionalnoj razini i tako započeo s novom djelatnošću izobrazbe. To je bio *ISO/HZN seminar ISO 22000 – Sustavi upravljanja sigurnošću hrane* koji je održala gospođa Marta Petro-Turza, dugogodišnja tajnica međunarodnoga tehničkog odbora ISO/TC 34, *Food products*. Seminar je održan u Zagrebu 26. i 27. lipnja 2006. godine, a više desetaka sudionika ocijenilo ga je veoma uspješnim.

ISO/DEVCO podupro je projekt objave dva promotivna ISO-ova letka na hrvatskome jeziku u području zaštite potrošača:

- *ISO and Consumer (ISO i potrošači)*
- *The consumer and standards (Potrošači i norme)*

ISO e-learning, novi program izobrazbe koji je ISO uveo 2005. godine, sastoji se od tri modula:

- Module 1 - *Assessing priorities for standardization*
- Module 2 - *Managing participation in international standardization*
- Module 3 - *Adopting and implementing International Standards*

U razdoblju od 2005. - 2009. godine u toj je izobrazbi sudjelovalo devet predstavnika HZN-a, a dvije predstavnice (Vlasta Gaćeša-Morić i Melanija Grubić-Sutara) uspješno su završile sva tri modula i stekle naslov *ISO Expert in international standardization management*. Te dvije hrvatske predstavnice dio su skupine od samo devet osoba iz svih članova ISO-a na cijelom svijetu koje su stekle taj naslov.

Module 1 – Vlasta Gaćeša-Morić, Melanija Grubić Sutara, Božena Mesek, Tatjana Brica Žilić

Module 2 – Vlasta Gaćeša-Morić, Melanija Grubić Sutara, Boro Jandrijević, Vesna Ferenčak Brodarić, Nenad Nikolić

Module 3 – Vlasta Gaćeša-Morić, Melanija Grubić Sutara, Davorko Čehulić, Darinka Babac

Izobrazba putem *ISO e-learninga* se nastavlja, a dosadašnji uspjeh osigurava i daljnje uključivanje predstavnika HZN-a u tu izobrazbu. Posebna napomena: *ISO e-learning* bio je u početnoj fazi besplatan i HZN je u najvećoj mjeri iskoristio tu situaciju da svojim zaposlenicima osigura specijaliziranu izobrazbu bez ikakvih troškova.

Tablica 2.: Posjete predstavnika međunarodnih i europskih tijela za normizaciju

Datum	Događaj	Gost	Tijelo
1996-12-09	Skup: Europska normizacija Izlaganje: <i>European Standardization: Responding to national traditions and the demands of the world market</i>	Helmut Reihlen, potpredsjednik ISO-a i direktor DIN-a	ISO, DIN - Njemačka
1997-01-20	Skup: <i>Tehnički rad u IEC-u</i>	A. M. Raeburn, glavni tajnik IEC-a G. Erofitky, Glavno tajništvo IEC-a	IEC
1997-04-03	Skup: <i>UNI — Italian National Standards Body; SINCERT — Italian System of Accreditation of Certification Bodies</i>	Elio Martinotti, potpredsjednik UNI-a i predsjednik SINCERT-a	UNI - Italija, SINCERT - Italija
1997-10-16	Skup: Svjetski dan norma Izlaganje: <i>The partnership between European Standards and Union legislation; Recent perspectives for CEN</i>	Stewart Sanson, Glavno tajništvo CEN-a	CEN
1997-10-16	Skup: Svjetski dan norma Izlaganje: <i>Experience of the Czech Republic over the accomplishment of conditions for accession to CEN- and CENELEC membership with full rights</i>	Otakar Kunc, direktor CSNI	CSNI — Češka Republika
1997-10-16	Skup: Svjetski dan norma Izlaganje: <i>Vloga Slovenske standardizacije pri vključevanju v Evropske procese</i>	Anton Pogačnik, pomoćnik direktora USM-a	USM - Slovenija
1998-07-08	Skup: Predstavljanje IEC-a	R. Denoble, potpredsjednik IEC-a i predsjednik UTE	IEC, UTE - Francuska
1998-10-14	Skup: Svjetski dan norma Izlaganje: <i>Terminology and quality of standards</i>	Christian Galinski, direktor Infoterma, Beč, Austrija i tajnik ISO/TC 37, <i>Terminology</i>	ISO, Infoterm
1999-10-04	Skup: Svjetski dan norma Izlaganje: <i>The IEC in the next millennium</i>	Mathias Fünfschilling, predsjednik IEC-a,	IEC
2000-05-26	<i>IEC Seminar on the transition to an all electronic environment</i>	Jack Sheldon, Glavno tajništvo IEC-a	IEC
2000-11-07	Skup: Svjetski dan norma Izlaganje: <i>International Standards for Peace and Prosperity</i>	Giacomo Elias, predsjednik ISO-a	ISO
2001-10-22/23	ISO seminar: <i>E-balloting and ISODOC</i>	Alfred Brandenberger, Glavno tajništvo ISO-a	ISO
2002-06-27/28	ISO/DZNM Seminar: <i>Environmental Management and ISO 14000</i>	Anvar El Tawil, Glavno tajništvo ISO-a, tajnik ISO/DEVCO	ISO, ISO/DEVCO
2002-10-22	Skup: Desetgodišnjica DZNM-a i Svjetski dan norma	Elisabeth Stampf - Blaha, zamjenica direktora ON-a	CEN, ON - Austrija
2002-10-22	Skup: Desetgodišnjica DZNM-a i Svjetski dan norma	Paolo Morelli, direktor UNI-ja	UNI - Italija
2003-04-10/12	Skup: Hrvatska normizacija i srodne djelatnosti, Cavtat Izlaganje: <i>New and Global Approach; PECA Protocols</i>	Evangelos Vardakas, European Commission DG Enterprise	European Commission

2004-06-17/19	Skup: Hrvatska normizacija i srodne djelatnosti, Brijuni	Otakar Kunc, direktor CSNI	CSNI — Češka Republika
2005-09-09	Skup: Predstavljanje HZN-a javnosti Izlaganje: <i>Participation in IEC work - IEC Centenary preparations</i>	Alan Maislisch, Glavno tajništvo IEC-a	IEC
2005-09-09	Skup: Predstavljanje HZN-a javnosti Izlaganje: <i>European standardization in the electrotechnical area: THE FUTURE</i>	Gunter De Clercq, Glavno tajništvo CENELEC-a	CENELEC
2005-09-09	Skup: Predstavljanje HZN-a javnosti Izlaganje: <i>European standardization - Achieving the benefits</i>	Stephen Russell, Glavno tajništvo CEN-a	CEN
2005-11-17/18	Sastanak EFSD-a	Wilhelm Takats, voditelj i članovi EFSD-a	CEN, CENELEC
2006-10-19	Skup: Svjetski dan norma i stogodišnjica IEC-a	Alan Maislisch, Glavno tajništvo IEC-a	IEC
2006-06-26/27	<i>ISO/HZN seminar: ISO 22000 Sustavi upravljanja sigurnošću hrane</i>	Dr. Martha Petro — Turza, tajnica ISO/TC 34	ISO
2007-03-15/16	Skup: Inteligentna gradnja — danas i sutra Izlaganje: <i>The role of the SmartHouse in building communities and communication - The Standards perspective</i>	Stephen Pattenden, voditelj CLC/Workshopa Smart House	CENELEC
2007-11-15	HZN-ON Seminar: <i>Primjena norme EN 15038, Translation services — Service requirements Certifikacija prevoditeljskih usluga</i>	Peter Jonas, Voditelj ON Cert	ON - Austrija, LICS
2007-12-05/10	Regionalni ISO seminar: <i>Marketing&Promotion of International Standards</i>	Jacques-Oliver Chabot, Glavno tajništvo ISO-a, Keith Moyes, BSI	ISO, BSI — Ujedinjeno Kraljevstvo
2008-02-07	HZN-ON Seminar: <i>Normizacija i certifikacija u području ronilačkog turizma</i>	Peter Jonas, Voditelj ON Cert	ON - Austrija
2009-01-23	Skup: Predstavljanje IECEE	Pierre de Ruvo, tajnik IECEE-a	IEC, IECEE
2009-04-01	Predstavljanje uvjeta za članstvo u CEN-u i CENELEC-u	Pascal Poupet, Glavno tajništvo CEN-a Elisabeth Stamp — Blaha, zamjenica direktora ON-a	CEN, ON - Austrija

Sudjelovanje u radu europskih organizacija za normizaciju CEN i CENELEC

Sudjelovanje DZNM-a, odnosno HZN-a u radu europskih organizacija CEN i CENELEC do kraja 2009. godine bilo je moguće isključivo na radnoj razini. Nacionalna normirna tijela sa statusom pridruženih članova u tim organizacijama imala su mogućnost korištenja rezultatima njihova rada i sudjelovanje u radu u statusu promatrača, ali nisu imala prava sudjelovanja u upravnim tijelima niti su mogla glasovati u procesu donošenja europskih norma.

Od 1995. godine predstavnici hrvatske normizacije redovito su, kao promatrači, sudjelovali na općim skupštinama CEN-a i CENELEC-a. Do 2004. godine te su se opće skupštine odvijale neovisno jedna o drugoj u različitim državama članicama Europske unije, a od 2005. godine, kao dio procesa približavanja tih europskih organizacija, opće se skupštine održavaju na istom mjestu, jedna neposredno nakon druge.

Na posljednjem zajedničkom sastanku tih organizacija u srpnju 2009. godine u Madridu, na općim skupštinama CEN-a i CENELEC-a objavljena informacija o prijavi HZN-a za članstvo u tim organizacijama, a predstavnica HZN-a, Snježana Zima, pomoćnica ravnatelja za normizaciju, kratko je predstavila HZN i prijave HZN-a za članstvo te očekivanja HZN-a da u nastavku postupka do kraja 2009. godine dokaže ispunjavanje svih devet uvjeta za članstvo i postane član CEN-a i CENELEC-a od 1. siječnja 2010. godine.

Na izvanrednim općim skupštinama CEN-a i CENELEC-a u studenome 2009. godine članovi CEN-a i CENELEC-a donijeli su odluke o prijemu HZN u članstvo od 1. siječnja 2010. godine (vidi poseban prilog u ovom broju HZN e-glasila).

U razdoblju pridruženoga članstva u CEN-u i CENELEC-u, DZNM, odnosno HZN veoma su aktivno sudjelovali u svim događajima na kojima je bilo omogućeno sudjelovanje pridruženih članova, naročito u razdoblju prije pristupanja deset pridruženih članova kada su se CEN i CENELEC intenzivno pripremali za veliko proširenje članstva i primanje novih nacionalnih normirnih tijela iz država srednje i istočne Europe, kandidatkinja za članstvo u Europskoj uniji.

Tako je DZNM sudjelovao na tri okrugla stola – *Round table meeting of the affiliate members of CEN/CENELEC* – svibanj 2000. godine (Budimpešta, Mađarska), svibanj 2001. godine (Bratislava, Slovačka) i travanj 2002. godine

(Vilnius, Latvija). Na tim su jednodnevnim sastancima prikazane pravne osnove, ustrojstva, organizacija rada i rezultati rada svih pridruženih članova u odnosu na uvjete za članstvo u CEN-u i CENELEC-u, a DZNM je sudjelovao ravnopravno s ostalim pridruženim članovima, iako nije bio neposredni kandidat za članstvo. Ti su sastanci omogućili hrvatskoj normizaciji da se predstavi srodnim tijelima u ostalim državama kandidatkinjama za članstvo u Europskoj uniji i da se koristi raznim oblicima pomoći koje su CEN i CENELEC pružali tim tijelima, ali i da prati osnivanje i razvojni put svih nacionalnih normirnih tijela tih država. To je omogućilo DZNM-u, a kasnije i HZN-u da svoj razvoj uskladi s potrebom budućeg ispunjavanja devet uvjeta za članstvo u CEN-u i CENELEC-u i tako prilagodi svoju organizaciju i pravila rada te korisno iskoristi vrijeme pripreme za članstvo.

HZN već više godina redovito sudjeluje i u radu EFSD-a (*European Forum for Standards Distribution*), a u studenom 2005. godine HZN je bio organizator i domaćin 29. sastanka tog tijela.

Nakon osnivanja HZN-a i nakon utvrđivanja članstva u CEN-u i CENELEC-u kao jednog od strateških ciljeva razvoja HZN-a, a naročito nakon donošenja Strategije za primjenu pravne stečevine u području slobodnog kretanja roba koju je Vlada RH donijela u studenome 2007. godine, u kojoj je članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u navedeno kao važna aktivnost u pregovorima u 1. poglavlju – Sloboda kretanja roba, HZN je nastojao iskoristiti sve mogućnosti za detaljnije upoznavanje europske normizacije i za postupno stvaranje mogućnosti aktivnoga rada na europskoj razini.

Više predstavnika HZN-a sudjelovalo je na predstavljanju europske normizacije općenito i europske normizacije u području zaštite okoliša na više skupova:

- CEN StandardDay (skupovi se organiziraju dvaput godišnje od 2006. godine)
- CEN Environmental training for standards writers (2007. godine)
- CEN Standardization training for environmental experts (2007. godine)

Naročito smo ponosni što je osobnim zalaganjem predstavnice HZN-a, svim pridruženim članovima CENELEC-a omogućeno sudjelovanje na radnom sastanku deset novih članova CENELEC-a 2007. godine. Na sastanku su sudjelovala tri predstavnika HZN-a, svaki sa zadatkom upoznavanja određenog dijela sustava CENELEC-a kako bi se HZN što

bolje pripremio za funkcioniranje u europskome sustavu: stvaranje infrastrukture potrebne za obavljanje određenih poslova i za izradu prijave za članstvo. Sastanci ove vrste poslužili su i za upoznavanje s kolegama iz drugih normiranih tijela. Oni su posebno omogućili predstavnicima HZN-a da usporede organizaciju i način rada u HZN-a s radom u drugim tijelima i da na temelju te usporedbe steknu sigurnost u svoje znanje i svoja dostignuća. Iako još uvijek pridruženi član CENELEC-a, HZN je već u tom trenutku prema nizu elemenata bio potpuno ravnopravan novim članovima CENELEC-a, a svojim poznavanjem i razumijevanjem europskoga sustava u nekim je segmentima bio i puno napredniji.

Već u razdoblju pridruženog članstva, od 1997. godine hrvatski su stručnjaci sudjelovali na sastancima europskih tehničkih odbora. To je sudjelovanje pojačano tijekom provedbe projekata tehničke pomoći Europske unije, CARDS 2001, *European Union Industrial Standards* i CARDS 2003, *Development of Accreditation Systems and Support to National Testing and Calibration Laboratories* jer je u okviru tih projekata osigurana financijska podrška za sudjelovanje hrvatskih predstavnika na sastancima različitih europskih tijela, uključujući i europske organizacije za normizaciju.

Na tablici u prilogu navedeni su svi hrvatski predstavnici koji su u razdoblju 1997. – 2009. godine sudjelovali na različitim sastancima tehničkih odbora CEN-a i CENELEC-a.

Hrvatska je normizacija također osigurala uključenost kompetentnih hrvatskih stručnjaka u rad radnih skupina CEN-a i CENELEC-a u određenim područjima:

- CEN/TC 126/WG 6, *Acoustic properties of building elements and of buildings; Laboratory measurement of the flanking transmission*, Miljenko Henich
- CEN/TC 154/SC 2, *Aggregates; Aggregates for concrete, including those for use in roads and pavements*, Irma Halavanja
- CEN/TC 154/SC 6, *Test methods*, Irma Halavanja
- CEN/TC 216/WG 1, *Chemical disinfectants and antiseptics; Human medicine*, Željka Žagrović
- CEN/TC 226/WG 3, *Road equipment; Vertical signs*, Davor Hude
- CEN/TC 227/WG 1, *Road materials; Bituminous mixtures*, Branimir Palković

– CLC/TC 20/WG 9, *Cables for use by electricity supply companies*, Zdravko Pamić

Također, iako to nije uobičajeno, DZNM odnosno HZN je, kao pridruženi član CEN-a i CENELEC-a bio domaćin niza sastanaka europskih tehničkih odbora, odnosno radnih skupina:

- CEN/TC 216, *Chemical disinfectants and antiseptics*, 14th plenary meeting, Zagreb, 2004-10-21/22
- CEN/TC 223, *Soil improvers and growing media*, 14th plenary meeting, Zagreb, 2005-04-21/22
- CLC/TC 31, *Electrical apparatus for potentially explosive atmospheres*, Zagreb, 2006-09-13
- CEN/TC 216/WG 1, *Chemical disinfectants and antiseptics; Human medicine*, Dubrovnik, 2007-05-14/15
- CLC/TC 79, *Alarm systems*, Dubrovnik, 2009-05-27/28
- CEN/TC 227, WG 1, *Road materials; Bituminous mixtures*, Zagreb, 2008-10-27/28

Europske organizacije CEN i CENELEC prepoznale su HZN kao aktivno normirno tijelo i na različite su načine podržale njegov razvoj:

- sudjelovanjem predstavnika rukovodstva tih organizacija na događajima koji su bili organizirani radi predstavljanja normizacije na nacionalnoj razini (proslave Svjetskog dana norma; 10. godišnjica rada hrvatske normizacije, Zagreb, listopad 2002. godine; predstavljanje HZN-a javnosti, Zagreb, rujan 2005. godine (Vidi Tablicu 2.))
- dodjelu odobrenja za prijevod niza CEN/CENELEC-ovih publikacija na hrvatski jezik.

Jedno od priznanja za rad HZN-a bila je i dodjela nagrade *CEN/CENELEC Best contribution of Affiliate*, u rujnu 2006. godine za plakat ŽIVIMO S NORMAMA koji je HZN tiskao na temelju CEN/CENELEC-ova promotivnog letka, a kojim se na popularan način predstavlja europska normizacija.

Hrvatska je normizacija i prije postizanja članstva u CEN-u i CENELEC-u nastojala aktivno pridonijeti izradi europskih norma, ne samo sudjelovanjem na sastancima tehničkih odbora, davanjem komentara u slučajevima uočenih grešaka u tekstovima radnih dokumenata, nacrtu norma ili objavljenih norma, nego i uključivanjem nacionalnih podataka u europske norme.

Prvi takav doprinos bio je popis hrvatskoga kamena za prvo izdanje europske norme za prirodni kamen, EN 12440, *Natural stone – Denomination criteria* iz 2000. godine koji je pripremljen u skladu sa zahtjevima norme i koji je bio, uz popis kamena

iz Slovenije, jedini doprinos nekoga pridruženoga člana CEN-a tekstu europske norme. I novo izdanje te europske norme iz 2008. godine sadrži popis hrvatskoga prirodnog kamena.

Drugi primjer odnosi se na europsku normu EN 437:2003+A1:2009, *Test gases – Test pressures – Appliance categories* u koju su uključeni podaci o kategorijama uređaja koji se mogu staviti na tržište i tlakovima za pojedine kategorije uređaja za Republiku Hrvatsku.

Navedeni primjeri omogućili su hrvatskoj normizaciji upoznavanje s različitim slučajevima u kojima se pri izradi europskih norma traže nacionalni podaci iz pojedinih država i pripremu HZN-a za takve slučajeve u budućnosti kad će, kao član CEN-a i CENELEC-a, morati osigurati odgovarajuće hrvatske podatke u zadanim, relativno kratkim rokovima tijekom pripreme europskih norma.

Novi izazovi članstva u CEN-u i CENELEC-u

Ispunjavanje svih uvjeta za članstvo u CEN-u i CENELEC-u trebalo bi omogućiti potpuno uključivanje svakog novog člana u sve poslove tih organizacija i osigurati daljnje nesmetano funkcioniranje CEN-a i CENELEC-a.

HZN je ispunio uvjete za članstvo i dokazao uspostavu svih mehanizama za svoje daljnje funkcioniranje u svojstvu člana CEN-a i CENELEC-a. S obzirom na to da u svojstvu pridruženoga člana HZN nije sudjelovao u radu niza upravnih tijela niti je imao mogućnost glasovanja u postupku donošenja europskih norma uskoro se može očekivati postupno suočavanje s novim izazovima: uključivanje u rad i postupno otkrivanje novih obveza, ali i novih mogućnosti.

Predstavnik HZN-a u radu različitih upravnih tijela CEN-a i CENELEC-a mora imati odgovarajuće znanje i kompetentnost za određenu vrstu poslova, u zadanim rokovima mora osigurati nacionalno stajalište o određenim pitanjima, ali sudjelovanje u radu tih tijela traži i određena financijska sredstva, jer se radi o više sastanaka godišnje u različitim dijelovima Europe. Prema dosad dostupnim informacijama radi se o ovim tijelima:

CEN

CEN/CA (Administrative Board), član i zamjenik

CEN/ BT (Technical Bord) član i zamjenik

Radne skupine CEN/BT-a za pojedina područja

(npr. Construction Core Group; SABE – upravljanje okolišem; IT Group – područje informacijske tehnologije itd.)

CEN/CLC PR round table – osoba zadužena za odnose s javnošću i dosad je sudjelovala na više sastanaka; kao punopravni član imamo obvezu redovitog sudjelovanja

CEN/SD Sales and Distribution

CACC External Policy Group – samo izabrani članovi na temelju dvogodišnjeg mandata

CACC Financial Group - samo odabrani članovi na temelju dvogodišnjeg mandata

CCB certification

European Forum for Standards Distribution (EFSD) – HZN je i dosad sudjelovao u radu

CENELEC

CENELEC/CA – predstavnici izabranih članova

CENELEC/BT – jedan predstavnik

CENELEC/COMPOL – prodaja norma

CENELEC/GF - CLC Global Forum za vanjske poslove

Različite radne skupine CENELEC/BT-a (npr. BTWG 80-3 *Database and electronic communication*; BTWG 126-2 *Internal regulations* itd.)

Osim ovih tijela postoje također tijela čije je područje rada vezano za odnose Europske komisije i CEN-a odnosno CENELEC-a npr. s obzirom na prevođenje europskih norma na različite jezike.

S obzirom na to da informacije koje su dostupne pridruženim članovima ne obuhvaćaju sva područja rada CEN-a i CENELEC-a može se pretpostaviti da će HZN tek kao novi član upoznati niz novih područja djelovanja tih organizacija i nakon toga ocijeniti svoj interes za sudjelovanje u njihovu radu.

Što se tiče novih radnih obveza na tehničkoj razini, osim veoma velikog broja dokumenata na koje će HZN morati dati svoje primjedbe, odnosno glasovati i to u zadanim rokovima, HZN će se suočiti i s potrebom nove organizacije svoga rada kako bi odgovorio tom zahtjevnom zadatku. Pritom se u nizu područja u kojima postoje tehnički odbori očekuje njihov aktivan rad koji će omogućiti ispunjavanje zahtjeva HZN-a prema CEN-u i CENELEC-u što je također novi izazov, ne samo za HZN nego i za sve tehničke odbore. Može se očekivati da će tehnički odbori tek nakon suočavanja s opsegom posla koji ih očekuje ponovno razmotriti svoj interes i svoju

spremnost za takav rad i da će veoma brzo doći do promjena u broju i strukturi tehničkih odbora HZN-a.

HZN-u se otvaraju i nove mogućnosti: mogućnost dobivanja financijskih sredstava od Europske komisije za prevođenje na hrvatski jezik (naslova i/ili usklađenih norma?); informacije o mandatima

Europske komisije za normizaciju i mogućim znanstvenim/razvojnim projektima u području normizacije - HZN posreduje kod uključivanja hrvatskih predstavnika u različite projekte. Potpune informacije o novim mogućnostima tek treba potražiti u okviru različitih tijela CEN-a i CENELEC-a i nakon toga ih što bolje iskoristiti.

Prilog 1. Sudjelovanje hrvatskih predstavnika na sastancima tehničkih odbora CEN-a i CENELEC-a

CEN/TC	Datum održavanja	Mjesto održavanja	Predstavnici HZN-a
1997			
CEN/TC 126	1997-04-10/11	Beč, Austrija	Miljenko Henich, Sonus d.o.o.
CEN/TC 19	1997-06-11/13	Madrid, Španjolska	Jadranka Belinić-Gak, INA d.d.
CEN/TC 51	1997-06-26/27	Bunratty, Irska	Krešimir Popović, IGH d.d.
2000			
CEN/TC 51	2000-09-07/08	Krakov, Poljska	Krešimir Popović, IGH d.d.
2002			
CEN/TC 154/SC 6	2002-11-25	London, Ujedinjeno Kraljevstvo	Irma Halavanja, IGH d.d.
CEN/TC 154/SC 2	2002-10-25	Stockholm, Švedska	Irma Halavanja, IGH d.d.
CEN/TC 154	2002-10-24	Stockholm, Švedska	Irma Halavanja, IGH d.d.
2003			
CEN/TC 154/SC 6	2003-11-17	Beč, Austrija	Irma Halavanja, IGH d.d.
CEN/TC 154	2003-10-07	Paris, Francuska	Irma Halavanja, IGH d.d.
CEN/TC 154/SC 6	2003-06-23	Lisabon, Portugal	Irma Halavanja, IGH d.d.
CEN/TC 216	2003-10-09/10	Beč, Austrija	Tea Havranek, DZNM Željka Žagrović, Antiseptika
CEN/TC 248	2003-10-08/09	Prag, Češka Republika	Melanija Grubić Sutara, DZNM Mirsad Avdagić, Euroinspekt - Eurotextil
2004			
CEN/TC 122	2004-04-19/20	Hamburg, Njemačka	Diana Milčić, Grafički fakultet
CEN/TC 126	2004-09-23/24	Kopenhagen, Danska	Miljenko Henich, Sonus d.o.o.
CEN/TC 138	2004-09-13/14	Paris, Francuska	Damir Markučić, FSB. Melanija Grubić Sutara, DZNM
CEN/TC 154/SC 2	2004-10-05	Madrid, Španjolska	Irma Halavanja, IGH d.d.
CEN/TC 154	2004-10-04	Madrid, Španjolska	Irma Halavanja, IGH d.d.
CEN/TC 154/SC 6	2004-05-17	Madrid, Španjolska	Irma Halavanja, IGH d.d.

CEN/TC 176	2004-03-04/05	Dublin, Irska	Gordana Vodopivec, DZNM Vjekoslav Škovrlj, HEP Toplinarstvo d.o.o.
CEN/TC 216/WG 1	2004-09-20/21	Strasbourg, Francuska	Željka Žagrović, Antiseptika
CEN/TC 216/WG 1	2004-04-26/27	Bonn, Njemačka	Željka Žagrović, Antiseptika
CEN/TC 216	2004-10-21/22	Zagreb, Hrvatska	Željka Žagrović, Antiseptika Tea Havranek, DZNM
CEN/TC 223	2004-03-11/12	Paris, Francuska	Tea Havranek, DZNM Milan Poljak, Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu Ivanka Bošnjak, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva
CEN/TC 227	2004-06-20/21	Stockholm, Švedska	Branimir Palković, IGH d.d. Vlasta Gaćeša-Morić, DZNM
CEN/TC 260	2004-05-25/26	Berlin, Njemačka	Ivanka Terzić, Petrokemija d.d. Anton Vešligaj, Petrokemija d.d.
CEN/TC 261	2004-11-16	Paris, Francuska	Ivan Berljak Boro Jandrijević, DZNM
CEN/TC 275/WG 6	2004-04-23	Parma, Italija	Andrea Benussi Skukan, Centar za kontrolu namirnica - PBF Alemka Dunaj, Podravka d.d. Andrea Humski, Hrvatski veterinarski institut Lidija Kozačinski, Veterinarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
CEN/TC 275	2004-06-03/04	Berlin, Njemačka	Tea Havranek, DZNM Jasminka Papić, Hrvatski zavod za javno zdravstvo
CEN/TC 336	2004-05-10/11	Beč, Austrija	Danica Besedeš, IGH d.d. Marija Zaić-Kubatović, INA - Industrija nafte d.d. Melanija Grubić Sutara, DZNM
CEN/TC 346	2004-06-21	Venecija, Italija	Šefka Horvat-Kurbegović, Akademija likovnih umjetnosti Zagreb
CEN/TC 51	2004-10-07/08	Lisbon, Portugal	Nevenka Kamenić, IGH d.d. Elvira Puhar, Istra cement Vlasta Gaćeša-Morić, DZNM
2005			
CEN/TC 104	2005-11-03/04	Larnaca, Cipar	Jovo Beslać, IGH d.d. Vlasta Gaćeša-Morić, HZN
CEN/TC 154	2005-09-23	Berlin, Njemačka	Irma Halavanja, IGH d.d.
CEN/TC 216/WG 1	2005-04-11/12	Delft, Nizozemska	Željka Žagrović, Antiseptika
CEN/TC 216	2005-10-27/28	Zurich, Švicarska	Željka Žagrović, Antiseptika
CEN/TC 223	2005-04-21/22	Zagreb, Hrvatska	Tea Havranek, DZNM Tomislav Tojčić, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva
CEN/TC 227	2005-06-06/07	Dresden, Njemačka	Branimir Palković, IGH d.d.
CEN/TC 227/WG 1	2005-10-20/21	Istanbul, Turska	Branimir Palković, IGH d.d.

CEN/TC 275	2005-06-02/03	Berlin, Njemačka	Tea Havranek, DZNM Andrea Gross-Bošković, Hrvatska agencija za hranu
CEN/TC 336	2005-05-02/03	Lisbon, Portugal	Božidar Segedi, IGH d.d. Melanija Grubić Sutara; DZNM
CEN/TC 51	2005-10-06/07	Vilnius, Latvija	Nevenka Kamenić, IGH d.d. Elvira Puhar, Istra cement
2006			
CEN/TC 227/WG 1	2006-10-16/17	Bern, Švicarska	Branimir Palković, IGH d.d.
CEN/TC 227/WG 1	2006-04-26/27	Milano, Italija	Branimir Palković, IGH d.d.
CEN/TC 275	2006-07-03/04	Berlin, Njemačka	Tea Havranek, HZN Darija Vratarić, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva
CEN/TC 336	2006-05-04/05	London, Ujedinjeno Kraljevstvo	Danica Besedeš, IGH d.d. Božidar Segedi, IGH d.d.
CEN/TC 51	2006-10-19	Dresden, Njemačka	Nevenka Kamenić, IGH d.d. Elvira Puhar, Istra cement
2007			
CEN/TC 216	2007-10-29/30	Barcelona, Španjolska	Željka Žagrović, Antiseptika
CEN/TC 216/WG 1	2007-05-14/15	Dubrovnik, Hrvatska	Željka Žagrović, Antiseptika
CEN/TC 227/WG 1	2007-10-24/25	Lisbon, Portugal	Branimir Palković, IGH d.d.
CEN/TC 227/WG 1	2007-05-14/15	Brussels, Belgija	Branimir Palković, IGH d.d.
CEN/TC 331	2007-11-30	Warszawa, Poljska	Milica Gašpert, HP - Hrvatska pošta d.d. Vesna Ferenčak Brodarić, HZN
CEN/TC 336	2007-05-11/12	Madrid, Španjolska	Danica Besedeš, IGH d.d. Tatjana Brica Žilić, HZN
2008			
CEN/TC 227/WG 1	2008-04-17	Reykjavik, Island	Branimir Palković, IGH d.d.
CEN/TC 227/WG 1	2007-10-27/28	Zagreb, Hrvatska	Branimir Palković, IGH d.d.
CEN/TC 331	2008-11-28	Copenhagen, Danska	Vesna Ferenčak Brodarić, HZN
CEN/TC 336	2008-05-19/20	Copenhagen, Danska	Danica Besedeš, IGH d.d.

CLC/TC	Datum održavanja	Mjesto održavanja	Predstavnici HZN-a
CLC/TC 79	2003-06-04/05	Dublin, Irska	Jaroslav Kudera, HRT – Samostalni odjel informatike
CLC/TC 8X	2003-06-19	Milano, Italija	Zdenko Tonković, Institut za elektroprivredu i energetiku d.d. Slavko Čunko, DZNM
CLC/TC 9X	2003-06-17/18	Madrid, Španjolska	Željko Šakić, Končar - Električna vozila d.d.
CLC/TC 72	2003-10-28/29	Koeln, Njemačka	Mijo Hundak, Elektrokontakt d.d. Željko Petruša, DZNM
CLC/TC 31	2003-09-08/09	Oslo, Norveška	Vinko Rašuo, Ex - Agencija Miljenko Đukić, DZNM

CLC/TC 210 (WG 1-4)	2003-11-04/05	Brussels, Belgija	Jandro Šimić, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Miljenko Đukić, DZNM
2004			
CLC/TC 22X	2004-01-21	Brussels, Belgija	Josip Ungarov, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Miljenko Đukić, DZNM
CLC/TC 210 (WG 1-4)	2004-05-27/28	Dublin, Irska	Jandro Šimić, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Miljenko Đukić, DZNM
CLC/TC 31	2004-09-06/07	Helsinki, Finska	Vinko Rašuo, Ex - Agencija Miljenko Đukić, DZNM
CLC/TC 79	2004-05-03/04	Madrid, Španjolska	Boris Čimaš, TEB Inženjering d.d. Dragutin Kršić, TEB Inženjering d.d. Jaroslav Kudara, HRT – Samostalni odjel informatike
CLC/TC 106X	2004-10-19/20	Paris, Francuska	Dina Šimunić, FER Sveučilišta u Zagrebu
CLC/TC 81X	2004-07-09	Brussels, Belgija	Ernst Mihalek, Energetski institut HRVOJE POŽAR Slavko Čunko, DZNM
CLC/TC 72	2004-11-16/17	Paris, Francuska	Mijo Hundak, Elektrokontakt d.d. Željko Petruša, DZNM
CLC/TC 38X	2004-03-10	Brussels, Belgija	Miroslav Poljak, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Željko Petruša, DZNM
CLC/TC 206	2004-09-23/24	Ženeva, Švicarska	Snježana Rimac-Drlje, ETF Sveučilišta Josip Juraj Štrossmayer u Osijeku, Željko Petruša, DZNM
2005			
CLC/TC 8X	2005-03-17	Brussels, Belgija	Zdenko Tonković, Institut za elektroprivredu i energetiku d.d. Slavko Čunko, HZN
CLC/TC 72	2005-11-16/17	Trier, Njemačka	Darko Kittler, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Željko Petruša, HZN
CLC/TC 108X	2005-02-16	Brussels, Belgija	Darko Kittler, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Željko Petruša, HZN
CLC/TC 210 (WG 1-4)	2005-12-01/02	Brussels, Belgija	Jandro Šimić, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Miljenko Đukić, HZN
2006			
CLC/TC 22X	2006-03-07/09	Brussels, Belgija	Josip Ungarov, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Miljenko Đukić, HZN

CLC/TC 79	2006-05-23/24	Valletta, Malta	Boris Cimaš, TEB Inženjering d.d. Dragutin Kršić, TEB Inženjering d.d.
CLC/TC 31	2006-09-13	Zagreb, Hrvatska	Nenad Marinović, Chairman Ex - Agencija Stipo Đerek, Ex - Agencija Miljenko Đukić, HZN
CLC/TC 108X	2006-11-22/23	Brussels, Belgija	Darko Kittler, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Željko Petruša, HZN
2007			
CLC/TC 20	2007-06-05/06	Bruges, Belgija	Vladimir Katanić, HZN
CLC/TC 31	2007-09-04/05	Prag, Češka Republika	Stipo Đerek, Ex - Agencija Miljenko Đukić, HZN
CLC/TC 72	2007-11-19/20	Zurich-Feraltorf, Švicarska	Darko Kittler, Končar - Institut za elektrotehniku d.d. Željko Petruša, HZN
2008			
CLC/TC 31	2008-09-15/16	Berlin, Njemačka	Stipo Đerek, Ex - Agencija
2009			
CLC/TC 79	2009-05-27/28	Dubrovnik, Hrvatska	više sudionika iz Hrvatske

S. Zima

NOVOSTI 6/2009

Poštovani čitatelji/ice,

tijekom studenoga i prosinca ove godine Hrvatski zavod za norme (HZN) je bio prisutan na nekim od međunarodnih i na nizu domaćih skupova i događanja.

Na izvanrednoj Općoj skupštini CENELEC-a održanoj u Bruxellesu 16. studenoga 2009. godine, članovi Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC) donijeli su odluku o primanju Hrvatskog zavoda za norme u tu organizaciju od 1. siječnja 2010. godine.

Hrvatski zavod za norme primljen je u europsku organizaciju CEN (Europski odbor za normizaciju) na izvanrednoj Općoj skupštini održanoj 25. studenog 2009. godine u Bruxellesu. Na njoj su članovi CEN-a donijeli odluku o primanju HZN-a u tu organizaciju od 1. siječnja 2010. godine.

Članstvom u ovim organizacijama HZN je postigao jedan od svojih strateških ciljeva postavši ravnopravni sudionik europske normizacije.

Prijave HZN-a za članstvo u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC podnesene su u lipnju ove godine. Rezultati nezavisnog ocjenjivanja pokazali su da je HZN ispunio uvjete, koji su u njegovom djelokrugu odgovornosti, za punopravno članstvo u navedenim europskim organizacijama.

Prijavama su priloženi dokumenti s dokazima o ispunjavanju devet političkih, organizacijskih i tehničkih uvjeta te dokumenti kojima HZN predstavlja svoj dosadašnji rad i razvoj.

Uključivanjem HZN-a u europsku normizaciju ispunjena je obveza iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2009. godinu i osigurano ispunjavanje jednog od uvjeta za zatvaranje pregovora u 1. poglavlju — Sloboda kretanja roba. Na taj način HZN daje svoj doprinos ne samo zaključivanju pregovora u području slobode kretanja roba već i ispunjava jedan od preduvjeta za članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Primanje Hrvatskog zavoda za norme u CEN i CENELEC rezultat je višegodišnjega sustavnog razvoja hrvatske normizacije i njezina usklađivanja s načelima, procesima i postupcima europske normizacije.

Time se hrvatskome gospodarstvu otvaraju nove mogućnosti kao što su aktivno sudjelovanje u izradi europskih norma i odlučivanje o njihovom prihvaćanju u skladu s interesima hrvatskog gospodarstva.

U suradnji CROLAB-a i HZN-a tijekom prosinca 2009. godine, u Hrvatskom zavodu za norme održana su tri seminara:

- 4. prosinca 2009. godine u HZN-u je održan seminar Uzimanje uzoraka sa životinjskih trupova za mikrobiološko ispitivanje sukladno normi HRN ISO 17604:2009, *Mikrobiologija hrane i hrane za životinje — Uzorkovanje životinjskih trupova za mikrobiološke analize*
- seminar Norme koje se koriste u radu laboratorija održan je 8. i 15. prosinca 2009. godine.

U Vilnius, Litva od 16. do 19. studenoga 2009. godine održana je radionica — Workshop on ISO 26000 standard Social responsibility. Hrvatska delegacija sastojala se od pet članova, predstavnika interesnih skupina prema zahtjevu ISO-a koji je i financirao put i boravak.

Na radionici su sudjelovale, između ostalih, delegacije iz Slovenije, Srbije, BiH, Crne Gore, Makedonije, Albanije, Slovačke, Armenije, Moldove, Ukrajine, Gruzije, i Litve. Cilj radionice bio je privući eksperte koji bi ubuduće sudjelovali u izradi norme ISO 26000. Drugi cilj bio je širenje informacija o toj normi kao i ukupno podizanje svijesti u području društvene odgovornosti.

ISO je predložio je da se Hrvatska kvalitetnije uključi u rad radne skupine za pripremu norme ISO 26000. Hrvatski tehnički odbor će raspravljati o tome na jednoj od svojih idućih sjednica.

V. Jaram

Novi članovi HZN-a

Objavljujemo popis redovitih i pridruženih članova HZN-a po vrstama pravnih odnosno fizičkih osoba za koje je Upravno vijeće donijelo odluku o primanju u prosincu 2009. godine. Popisu prilažemo i popis tijela državne uprave i javnih ustanova koja su iskazala interes za suradnju s HZN-om i imenovala osobu za kontakt s HZN-om.

Popis članova nastavak je ranije objavljenih popisa članova u HZN Glasilima izdanim u 2008. i 2009. godini.

Vrsta članstva, vrsta pravne ili fizičke osobe :	Ukupno članova 2008-12-31	Odluka UV-a 2009-02-26	Odluka UV-a 2009-04-30	Odluka UV-a 2009-06-17	Odluka UV-a 2009-07-17	Odluka UV-a 2009-12-15	Ukupno
članovi promatrači — Pravne osobe koje ostvaruju dobit	16	0	0	0	1	1	18
članovi promatrači — Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit	1	0	0	0	0	0	1
članovi promatrači — Fizičke osobe - pojedinci	0	0	0	0	1	0	1
Redoviti članovi:							
Pravne osobe koje ostvaruju dobit	334	12	5	0	1	4	356
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit — javne ust. i slično	34	0	0	0	0	1	35
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit — HGK, HOK, HUP	2	0	0	0	0	0	2
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit — struk. komore ili udr.	4	0	1	1	0	0	6
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit — strukovna društva	16	0	0	0	0	0	16
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit — škole	3	0	0	0	0	0	3
Pravne osobe koje ne ostvaruju dobit — fakulteti	27	0	0	0	0	0	27
Fizičke osobe - pojedinci	44	2	3	0	0	1	50
Obrt — fizičke osobe	15	0	0	0	0	1	16
Ukupno redovnih članova	479	14	9	1	1	7	511
Ukupno redovnih i promatračkih članova	496	14	9	1	3	8	531
Odustaju		6	6	3	5	2	22
Tijelo državne uprave	47	0	1	0	1	0	49

Vrsta članstva: REDOVITO ČLANSTVO:

PRAVNE OSOBE KOJE OSTVARUJU DOBIT

- 353. ACO građevinski elementi d.o.o., Zagreb
- 354. DORON NET d.o.o., Zagreb
- 355. EIT - ELEKTROINSTALACIJSKA TEHNIKA d.o.o., Zagreb
- 356. LABORING d.o.o. za mjeriteljstvo i ispitivanje, Zagreb

PRAVNE OSOBE KOJE NE OSTVARUJU DOBIT – JAVNE USTANOVE

- 35. AGENCIJA ZA OPREMU POD TLAKOM, Zagreb

FIZIČKE OSOBE - POJEDINCI

- 50. Stjepko Vrsalović, Zagreb

OBRT - FIZIČKE OSOBE

- 16. INTELEKTUALNE USLUGE JAGIĆ, Dugo Selo

Vrsta članstva: PROMATRAČKO ČLANSTVO:

PRAVNE OSOBE KOJE OSTVARUJU DOBIT

- 18. EKONERG d.o.o., Zagreb

ČLANOVI KOJI ODUSTAJU OD ČLANSTVA:

- 1. CROEX – TRADE d.o.o., Split
- 2. Ivana Furač, Samobor

Uspješno završen rad radne skupine - Hrvatski zavod za norme postao član CEN-a i CENELEC-a

Novosti iz Hrvatskog zavoda za norme

Hrvatski zavod za norme u punopravnom članstvu CEN-a i CENELEC-a

ZNAJSTVENO STRUČNI DIO

Na izvanrednoj Općoj skupštini održanoj 16. studenog 2009. godine u Bruxellesu, članovi **Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC)** donijeli su odluku o primanju **Hrvatskog zavoda za norme (HZN)** u tu organizaciju od 1. siječnja 2010. godine, a na izvanrednoj Općoj skupštini održanoj 25. studenog 2009. godine u Bruxellesu, članovi **Europskog odbora za normizaciju (CEN)** donijeli su odluku o primanju **HZN-a** u tu organizaciju od 1. siječnja 2010. godine.

Prijave HZN-a za članstvo u europskim organizacijama za normizaciju CEN (European Committee for standardization) i CENELEC (European

Committee for electrotechnical standardization) podnesene su u lipnju ove godine. Rezultati nezavisnog ocjenjivanja pokazali su da je HZN ispunio uvjete, koji su u njegovom djelokrugu odgovornosti, za punopravno članstvo u navedenim europskim organizacijama.

Uključivanjem HZN-a u europsku normizaciju ispunjena je obveza iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2009. godinu i osigurano ispunjavanje jednog od uvjeta za zatvaranje pregovora u 1. poglavlju – Sloboda kretanja roba. HZN je postigao jedan od svojih strateških ciljeva postavši ravnopravni sudionik europske normizacije. Na taj

način HZN daje svoj doprinos ne samo zaključivanju pregovora u području slobode kretanja roba već i ispunjava jedan od preduvjeta za članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Primanje Hrvatskog zavoda za norme u CEN i CENELEC rezultat je višegodišnjega sustavnog razvoja hrvatske normizacije i njezina usklađivanja s načelima, procesima i postupcima europske normizacije.

Ovime se hrvatskome gospodarstvu otvaraju nove mogućnosti kao što su aktivno sudjelovanje u izradi europskih norma i odlučivanje o njihovom prihvaćanju u skladu s interesima hrvatskog gospodarstva.

HZN postaje članom CEN-a i CENELEC-a 1. siječnja 2010. godine!

Odgovarajuće odluke donesene su na izvanrednim Općim skupštinama CEN-a i CENELEC-a u studenome 2009. godine i one pokazuju da je rad radne skupine RS CEN/CENELEC bio uspješan te da je proces uključivanja HZN-a u europske organizacije za normizaciju uspješno završen.

Članovi CEN-a i CENELEC-a priredili su donošenje odluke o članstvu HZN-a u tim organizacijama na temelju izvještaja gospodina Theofanopouloso o provedenom auditu u HZN-u i njegova zaključka o ispunjavanju uvjeta za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u. Prvi znak o tome koraku prema članstvu do HZN-a stigao je u obliku poziva za izvanredne Opće skupštine u kojima

su bile utvrđene posebne točke dnevnoga reda o prijemu HZN-a u članstvo. Izvještaj gospodina Theofanopouloso bio je, kao radni dokument, priložen pozivu za izvanrednu Opću skupštinu CENELEC-a.

Iz opširnoga izvještaja gospodina Theofanopouloso moglo se zaključiti da je, prema njegovu mišljenju, HZN u potpunosti ispunio osam uvjeta za članstvo, dok je prvi uvjet ispunjen djelomično. Takav zaključak gospodina Theofanopouloso nije nas iznenadio, jer se nažalost radi o veoma nezgodno formuliranom uvjetu koji je bio primjeren za neka ranija vremena, ali ne odgovara novoj situaciji u slučaju država jugoistočne Europe koje su uključene u proces stabilizacije i pridruživanja Europske unije i HZN u svojoj prijavi nije mogao predočiti dokaz o njegovu ispunjavanju.

Prvi uvjet za članstvo u CEN-u i CENELEC-u definiran je ovako:

CEN: Condition 1 Europe Agreement

There must be a "Europe Agreement" or equivalent agreement between EU and the candidate country, specifying a transitional period for accession to EU.

CENELEC: Condition 1 Europe Agreement

There must be a "Europe Agreement" (or equivalent) between EU/EFTA and the candidate country, specifying a transitional period for accession to EU/EFTA.

Prema zaključku gospodina Theofanopoulosa, Republika Hrvatska sklopila je sporazum s Europskom unijom (Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju) koji se može smatrati istovrijednim „Europe Agreement“ kako to 1. uvjet definira, ali dosad nije utvrđen datum njezina ulaska u Europsku uniju i stoga se smatra da je HZN samo djelomično ispunio 1. uvjet. Iz tog je razloga, sve do izvanredne Opće skupštine CENELEC-a koja je održana 16. studenoga 2009. godine bio neizvjestan ishod postupka uključivanja HZN-a u članstvo CEN-a i CENELEC-a.

Na izvanrednoj Općoj skupštini CENELEC-a posebna točka dnevnog reda bila je posvećena članstvu HZN-a u CENELEC-u. U okviru te točke, predstavnica HZN-a, Snježana Zima, pomoćnica ravnatelja, kratko je obrazložila situaciju s 1. uvjetom u Republici Hrvatskoj, utvrdila neprimjerenost postojeće formulacije 1. uvjeta, ne samo za HZN nego i za sva sljedeća nacionalna normirna tijela iz država jugoistočne Europe koja će se u skoroj budućnosti prijaviti za članstvo u CEN-u i CENELEC-u i predložila donošenje pozitivne odluke o članstvu HZN-a. Iz diskusije koju su nakon toga proveli prisutni delegati na skupštini, vidjelo se da su mišljenja podijeljena, ali je pri glasovanju samo predstavnik ELOT-a (Grčka) glasovao protiv članstva HZN-a u CENELEC-u (usmeno je kasnije predstavnicima HZN-a obrazložio da se ne radi o negativnom stavu prema HZN-u, nego da načelno smatra da svi uvjeti moraju biti ispunjeni i stoga je glasovao negativno s namjerom odgode odluke do utvrđivanja datuma ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju), tako da je donesena pozitivna odluka i HZN je prihvaćen u članstvo CENELEC-a od 1. siječnja 2010. godine.

Hrvatski zavod za norme u punopravnom članstvu CEN-a i CENELEC-a

Na izvanrednoj Općoj skupštini održanoj 16. studenog 2009. godine u Bruxellesu, članovi **Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC)** donijeli su odluku o primanju **Hrvatskog zavoda za norme (HZN)** u tu organizaciju od 1. siječnja 2010. godine, a na izvanrednoj Općoj skupštini održanoj 25. studenog 2009. godine u Bruxellesu, članovi **Europskog odbora za normizaciju (CEN)** donijeli su odluku o primanju **HZN-a** u tu organizaciju od 1. siječnja 2010. godine.

Prijave HZN-a za članstvo u europskim organizacijama za normizaciju CEN (European Committee for standardization) i CENELEC (European Committee for electrotechnical standardization) podnesene su u lipnju ove godine. Rezultati nezavisnog ocjenjivanja pokazali su da je HZN ispunio uvjete, koji su u nje-

govom djelokrugu odgovornosti, za punopravno članstvo u navedenim europskim organizacijama.

Uključivanjem HZN-a u europsku normizaciju ispunjena je obveza iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2009. godinu i osigurano ispunjavanje jednog od uvjeta za zatvaranje pregovora u 1. poglavlju – Sloboda kretanja roba. HZN je postigao jedan od svojih strateških ciljeva postavši ravnopravni sudionik europske normizacije. Na taj način HZN daje svoj doprinos ne samo zaključivanju pregovora u području slobode kretanja roba već i ispunjava jedan od preduvjeta za članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji.

Primanje Hrvatskog zavoda za norme u CEN i CENELEC rezultat je višegodišnjega sustavnog razvoja hrvatske normizacije i njezina uskla-

divanja s načelima, procesima i postupcima europske normizacije.

Ovime se hrvatskome gospodarstvu otvaraju nove mogućnosti kao što su aktivno sudjelovanje u izradi europskih norma i odlučivanje o njihovom prihvaćanju u skladu s interesima hrvatskog gospodarstva. |

HRVATSKI ZAVOD ZA NORME
PRIMLJEN U EUROPSKU
ORGANIZACIJU CEN

*Priručnik
S. XI 09.*

Postignut strateški cilj

Na izvanrednoj Općoj skupštini održanoj 25. studenoga 2009. godine u Bruxellesu, članovi Europskog odbora za normizaciju (CEN) donijeli su odluku o primanju Hrvatskog zavoda za norme (HZN) u tu organizaciju s početkom iduće godine.

Nakon nedavnog primanja u punopravno članstvo Europskog odbora za elektrotehničku normizaciju (CENELEC), a sada i članstvom u CEN-u, HZN je postigao jedan od svojih strateških ciljeva postavši ravnopravni sudionik europske normizacije.

Prijave HZN-a za članstvo u europskim organizacijama za normizaciju CEN (European Committee for Standardization) i CENELEC (European Committee for Electrotechnical Standardization) podnesene su u lipnju ove godine. Rezultati neovisnog ocjenjivanja pokazali su da je HZN ispunio uvjete, koji su u njegovom djelokrugu odgovornosti, za punopravno članstvo u tim europskim organizacijama.

Uključivanjem HZN-a u europsku normizaciju ispunjena je obveza iz Nacionalnog programa Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji za 2009. godinu i osigurano ispunjavanje jednog od uvjeta za zatvaranje pregovora u 1. poglavlju – Sloboda kretanja roba. Na taj način HZN daje svoj doprinos ne samo zaključivanju pregovora u području slobode kretanja roba već i ispunjava jedan od preduvjeta za članstvo Republike Hrvatske u Europskoj uniji. ■

Dodatno, što je također važno, donesena je odluka da se, u dogovoru sa CEN-om, pristupi izradi nove verzije dokumenata kojima se utvrđuju uvjeti za članstvo nacionalnih normiranih tijela u CEN-u i CENELEC-u i na novi način definira 1. uvjet kako bi se priredio put za nove članove iz ostalih država jugoistočne Europe čije se prijave uskoro očekuju.

Iako je isti izvještaj gospodina Theofanopoulosa bio osnova za donošenje odluke o članstvu HZN-a u CEN-u na izvanrednoj Općoj skupštini 25. studenoga 2010. godine, članovi CEN-a nisu posebno naglašavali djelomično ispunjavanje 1. uvjeta i odluka o članstvu HZN-a (od 1. siječnja 2010. godine) donesena je bez ikakve diskusije.

Članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u kruna je višemjesečnog rada RS CEN/CENELEC i dokaz dobro obavljenog posla. Ali, članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u rezultat je višegodišnjega sustavnog razvoja hrvatske normizacije i njezina usklađivanja s načelima, procesima i postupcima europske normizacije. Tim se članstvom hrvatskome gospodarstvu otvaraju nove mogućnosti aktivnog sudjelovanja u izradi europskih norma i odlučivanja o njihovom prihvaćanju u skladu s interesima hrvatskoga gospodarstva.

Od 1. siječnja 2010. godine počinje nova faza u razvoju HZN-a. HZN postaje aktivan dio europske normizacije, suodgovoran za njezin razvoj i djelovanje, uključen u sve razine upravljanja europskim organizacijama za normizaciju i njihov tehnički rad. HZN preuzima nove obveze, ali se otvaraju i nove mogućnosti koje će postupno izmijeniti dosadašnji način rada - prihvaćanje gotovih europskih rješenja treba što prije biti zamijenjeno aktivnim hrvatskim doprinosom izradi zajedničkih europskih norma.

S. Zima

Iz rada tehničkih odbora HZN-a

Redoviti sastanci tehničkih odbora HZN-a zadnjih su mjeseci u 2009. godini korišteni i za postupno upozoravanje članova tehničkih odbora na nove obveze nakon pristupanja HZN-a u članstvo CEN-a i CENELEC-a:

- redovito praćenje radnih dokumenata
- redovita dostava nacionalnih stajališta i komentara na radne dokumente na europsku razinu
- redovito praćenje rokova za glasovanje i redovito glasovanje na nacрте i konačne nacрте europskih norma.

Kao završni korak u upoznavanju novih obveza, 15. prosinca 2009. godine održan je sastanak s predsjednicima tehničkih odbora na kojem su izložene ove teme:

- izvještaj o završenom preustroju tehničkih odbora
- izvještaj o postignutom članstvu HZN-a u europskim organizacijama za normizaciju CEN i CENELEC od 1. siječnja 2010. godine
- predstavljanje novih Unutrašnjih pravila za normizaciju (UPN 1 – 6) i dogovor o daljnjem radu tehničkih odbora

Preustroj tehničkih odbora koji je započeo nakon početka rada Hrvatskog zavoda za norme početkom 2006. godine i donošenja novih unutrašnjih pravila za normizaciju tijekom 2007. godine, završen je 30. travnja 2009. godine.

U razdoblju od ožujka do travnja 2009. godine provedena je završna „inventura“ svih podataka o tehničkim odborima/pododborima/radnim skupinama u informacijskom sustavu HZN-a, a podaci na dan 30. travnja 2009. godine predstavljali su osnovu za izradu prijave za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u.

Infrastrukturu HZN/TO-a nakon završenog preustroja svih ranije osnovanih tehničkih odbora, ukidanja 11 TO-a i osnivanja 19 novih, čine 164 HZN/TO-a, xx HZN/PO-a i xx HZN/RS-a. Podaci o svim tehničkim odborima/pododborima i radnim skupinama javno su on-line dostupni na internetskim stranicama HZN-a.

Ključno je pitanje pri preustroju tehničkih odbora bilo pitanje dovoljne zainteresiranosti različitih strana za određeno područje normizacije i spremnost članova tehničkih odbora za daljnji rad u novim okolnostima i uz nove obveze. Iako je to jasno naglašeno pri preustroju svakoga tehničkog odbora, prave će se odluke o nastavku rada moći donijeti tek nakon početka praktičnog rada na europskoj razini normizacije. Stoga je na sastanku predsjednika tehničkih odbora naglašeno da

opstanak i rad tehničkog odbora ima smisla samo kad je jasno izražen interes različitih zainteresiranih strana za taj rad i najavljena je stroga primjena pravila o isključivanju neaktivnih članova tehničkih odbora odnosno o ukidanju tehničkih odbora u slučajevima izostanka takvog interesa.

Na sastanku je naglašeno da će od 1. siječnja 2010. godine HZN ravnopravno s ostalim članovima CEN-a i CENELEC-a dijeliti odgovornost za razvoj europske normizacije (sudjelovanje u upravljanju i tehničkom radu) i stoga mora osigurati operativnu nacionalnu infrastrukturu tehničkih odbora koja će omogućiti odgovarajući hrvatski doprinos europskoj normizaciji.

Predsjednicima tehničkih odbora izložene su najnovije izmjene Unutrašnjih pravila za normizaciju (UPN 1 – UPN 6) koje su nastale na temelju primjedbi europskoga stručnjaka u tijeku priprema za izradu prijave za članstvo HZN-a u CEN-u i CENELEC-u. Posebna je pozornost posvećena izmjenama u radu tehničkih odbora i postupku prihvaćanja europskih norma:

- novi obrasci za prijavu za članstvo u HZN-u i za rad u tehničkim odborima (uključeno je poštivanje autorskih prava za norme)
- izjava o ustupanju HZN-u prava na korištenje intelektualnog vlasništva uključenog u rezultate rada tehničkog odbora bit će sastavni dio popisa prisutnih sudionika na sastancima HZN/TO-a od 1. siječnja 2010. godine
- ukidanje HZN/TO-a koji nemaju dovoljan broj članova
- isključivanje iz članstva HZN/TO-a članova koji ne izvršavaju obveze
- ukidanje HZN/TO-a koji ne izvršavaju obveze (to se posebno odnosi na poštivanje rokova za dostavu nacionalnog stajališta i glasovanje)
- jasno su odvojeni postupci prihvaćanja međunarodnih i europskih norma
- detaljnije su utvrđeni postupci obavješćivanja i mirovanja
- definirane su moguće vrste prigovora na rad HZN-a (administrativni i tehnički prigovori) i utvrđeni načini njihova podnošenja.

S obzirom na to da HZN ne može ovisiti o aktivnosti/neaktivnosti pojedinih tehničkih odbora i mora izvršavati svoje obveze prema CEN-u i CENELEC-u bez obzira na aktivne/neaktivne tehničke odbore, detaljan postupak izrade i prihvaćanja europskih norma (u izradi) koji će

biti u primjeni nakon 1. siječnja 2010. godine mora stručnim službama HZN-a osigurati mogućnost glasovanja i u slučaju kada pojedini tehnički odbor svoj posao ne obavi na vrijeme.

Dodatno, 16. prosinca 2009. godine održan je i sastanak s predstavnicima tijela državne uprave koja su se prijavila za suradnju s HZN-om kako bi i svim članovima tehničkih odbora koji dolaze iz tijela državne uprave bile posebno izložene nova pravila, nove obveze i nove okolnosti nakon postizanja članstva HZN-a u CEN-u i CENELEC-u. To se posebno odnosi na sve one dijelove normizacijskog rada koji je povezan s odgovornošću tijela državne uprave:

- postupak obavješćivanja i njegova provedba, obavješćivanje javnosti o novim nacionalnim projektima (internetske stranice HZN-a)
- postupak mirovanja
- izrada posebnih nacionalnih uvjeta pri izradi europske norme (nacionalni konsenzus; suradnja s tijelima državne uprave; provedba nacionalnih projekata)
- zahtjevi za A-odstupanje (nacionalno odstupanje od europske norme (i dokumenta za usklađivanje CENELEC-a) prouzročeno nacionalnim propisima čija je izmjena izvan nadležnosti nacionalnog člana CEN/CENELEC-a)
- suradnja s tijelima državne uprave pri izradi odnosno izmjeni tehničkih propisa (tehničkim se propisom ne može na drukčiji način urediti područje u kojem postoji europska norma ili se ona priprema).

Posebno je naglašeno pitanje izrade nacionalnih podataka kao priloga budućim europskim normama (dostupnost, nacionalno tijelo odgovorno za njihovu izradu, uvjeti za izradu nacionalnih podataka, pitanje financiranja), ali i pitanje rokova koji su obično kratki tako da je u svakom takvom slučaju potreban brz i učinkovit dogovor na odgovarajućoj razini i brzo rješavanje svih mogućih problema. Novim postupkom

izrade posebnih nacionalnih uvjeta pri izradi europskih norma, koji je u pripremi, utvrdit će se način izrade nacionalnih uvjeta i točno utvrditi korake u postupku: tko, što, zašto, kada (rokovi!) i kako? Pritom je važno voditi računa o vremenu koje je na raspolaganju, osigurati potrebna sredstva, osigurati provedbu znanstvenih/razvojnih nacionalnih projekata, ako je to potrebno, odnosno utvrditi potrebu suradnje u regionalnim/europskim projektima radi izrade nacionalnih uvjeta.

Uz niz novih obveza s kojima se susreće HZN, već se sada može naslutiti da se HZN-u otvaraju i nove mogućnosti, iako HZN o njima zasad nema dovoljno informacija i tek treba upoznati detalje rada na europskoj razini. HZN mora osigurati prijevode naslova (usklađenih) europskih norma na hrvatski jezik u zadanom roku, ali dobiva mogućnost povlačenja financijskih sredstava od Europske komisije za prevođenje na hrvatski jezik (naslova i/ili usklađenih norma?). Također, HZN je i dosad primao informacije o mandatima Europske komisije za normizaciju i mogućim znanstvenim/razvojnim projektima u području normizacije i posredovao pri uključivanju hrvatskih predstavnika u različite europske projekte (u području normizacije), ali te mogućnosti dosad nisu u potpunosti prepoznate niti dovoljno iskorištene!

Posebno je naglašeno da će od 1. siječnja 2010. godine HZN imati iste mogućnosti kao i ostali članovi CEN-a i CENELEC-a, i da te mogućnosti treba nastojati iskoristiti na najbolji način za dobrobit hrvatskoga gospodarstva i društva.

S obzirom na to da je HZN, u ime Republike Hrvatske, odgovoran za podatke koje dostavlja u CEN i CENELEC i da je odgovoran za ispunjavanje rokova, tijela državne uprave pozvana su na suradnju! Naglašeno je da od 1. siječnja 2010. godine, nakon postizanja članstva HZN-a u CEN-u i CENELEC-u, započinje novo razdoblje u odnosima HZN-a i tijela državne uprave.

S. Zima

Nove hrvatske norme na hrvatskome jeziku

HRN ISO 17604:2009/A1:2009, Mikrobiologija hrane i hrane za životinje – Uzorkovanje životinjskih trupova za mikrobiološke analize – Amandman 1: Uzorkovanje trupova peradi (ISO 17604:2003/Amd.1:2009)

Ovaj je dokument prijevod amandmana međunarodne norme ISO 17604:2009/Amd 1. Amandman utvrđuje metode uzorkovanja trupova peradi u svrhu mikrobiološke analize. Metode uključuju: 1) ispiranje trupova 2) uzorkovanje kože 3) uzimanje brisa s trupova.

Tekst amandmana hrvatske norme HRN ISO 17604:2009/A1:2009 pripremio je tehnički odbor HZN/TO 34, *Poljoprivredni i prehrambeni proizvodi*, pododbor PO 6, *Meso i proizvodi od mesa*.

HRN ISO 17604:2009/Ispr.1:2009, Mikrobiologija hrane i hrane za životinje – Uzorkovanje životinjskih trupova za mikrobiološke analize (ISO 17604:2003) – Ispravak 1

Ispravkom hrvatske norme HRN ISO 17604:2009/Ispr.1:2009 mijenjaju se tri naziva na hrvatskome jeziku. Ispravak norme pripremio je tehnički odbor HZN/TO 34, *Poljoprivredni i prehrambeni proizvodi*, pododbor PO 6, *Meso i proizvodi od mesa*.

HRVATSKA NORMA
HRN ISO 17604

ICS 07.100.30
Drugo izdanje,
lipanj 2009.

Zamjenjuje HRN ISO 17604:2004

Mikrobiologija hrane i hrane za životinje – Uzorkovanje životinjskih trupova za mikrobiološke analize (ISO 17604:2003)

Microbiology of food and animal feeding stuffs – Carcass sampling for microbiological analysis (ISO 17604:2003)

Microbiologie des aliments – Prélèvement d'échantillons sur des carcasses en vue de leur analyse microbiologique (ISO 17604:2003)

Referencijski broj: HRN ISO 17604:2009 hr

 HZN Hrvatski zavod za norme
Croatian Standards Institute

Zabranjeno je umnožavanje hrvatskih norma ili njihovih dijelova

In memoriam

Tibor Toth

Rođen je 1947. godine u Senti (Vojvodina), gdje je završio osnovno školovanje. Srednju tehničku školu kemijskog smjera završio je u Subotici, dok je kemiju studirao na PMF-u u Zagrebu, gdje je diplomirao 1971. godine. Magisterij iz područja teorijske kemije stekao je na poslijediplomskom studiju na Zagrebačkome sveučilištu 1974. godine.

Zaposlio se 1974. u Referalnom centru Sveučilišta u Zagrebu (RC), gdje je radio pod vodstvom prof. dr. Bože Težaka (1907-1980). Izrađivao je softver za procesiranje kemijskih bibliografskih informacija s magnetskih vrpca *Chemical Abstracts Condensates* i *Chemical Titles*, vodio specijalizirani informacijski centar za kemiju unutar RC-a, te 1984. uspostavio i vodio prvi *on-line* informacijski centar u Hrvatskoj za znanstvene i poslovne informacije (unutar RC-a). Na temelju znanstvenih i stručnih radova, 1988. izabran je za znanstvenog asistenta u području informacijskih znanosti. Iz Referalnog centra (odnosno Instituta informacijskih znanosti, kako se ta institucija zvala prije ukidanja), 1992. odlazi u PLIVU (informacijski centar) kao informacijski stručnjak, gdje je uveo *on-line* tehniku za pristup znanstvenim i poslovnim

informacijama i radio na zadovoljavanju informacijskih potreba korisnika unutar te kompanije.

Tijekom cijeloga radnog vijeka intenzivno se bavio i razvojem informacijske djelatnosti u Hrvatskoj te bio član, a od 1998. godine i predsjednik, Hrvatskoga informacijskog i dokumentacijskog društva, član Organizacijskog i Programskog odbora CROInfo konferencije te dugogodišnji predsjednik Mađarskoga kulturnog društva "Ady Endre".

Svoj doprinos normizaciji dao je aktivno sudjelujući u radu tehničkog odbora HZN/TO 46, *Bibliotekarstvo, dokumentacija i informacije*.

Tibor Toth preminuo je u Zagrebu 8. studenoga 2009. godine. Ispratila ga je obitelj, rodbina, brojni prijatelji i suradnici, koji će ga pamtiti prije svega kao čovjeka koji je iskrenim i dobronamjernim pristupom okupljao mnoge oko sebe i kao vrhunskog stručnjaka koji je svoje znanje rado dijelio s drugima. U mislima i srcima svih koji su ga poznavali, ostala je tuga za poštovanim kolegom i prijateljem.

A. M. Boljanović